

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

2022-2023 навчальний рік

освітній рівень перший (бакалавр) спеціальність

спеціальності:

051 Економіка

освітні програми:

- Міжнародна економіка

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу

Харків-2022

В сучасних умовах управління як загальної функції організованих систем для цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства потрібна додаткова інформація відповідної якості, яку традиційний бухгалтерський облік в силу своєї методології дати не може.

У зв'язку з цим виникла необхідність розширити межі обліку господарської діяльності підприємства шляхом введення управлінського обліку.

Інформація, необхідна для оперативного управління підприємством, міститься в системі управлінського обліку, який вважають одним з нових і перспективних напрямків бухгалтерської практики і який є логічним наслідком еволюційного розвитку традиційного бухгалтерського обліку.

У вітчизняній бухгалтерській теорії і практиці поняття "управлінський облік" з'явилося порівняно недавно, хоча на Заході воно використовується вже понад півстоліття.

З переходом до ринкової системи господарювання в нашій країні змінилися умови функціонування господарюючих суб'єктів і виникла необхідність вивчення інформаційних систем підприємств в країнах з розвиненими ринковими відносинами.

Метою дисципліни «Управлінський облік» є засвоєння знань з організації та методики управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Загальні компетентності (знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до аналізу та синтезу інформації на основі логічних аргументів і перевірених фактів; здатність до навчання та готовність підвищувати рівень своїх знань і професійних компетенцій; здатність здійснювати комунікаційну діяльність; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність до розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, крім іншого в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог, здатність планувати та управляти часом; здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт).

2. Спеціальні (фахові) компетентності: (застосовування основи організації обліку і контролю на підприємстві і володіти відповідними практичними навичками; практичні навички щодо внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, вміння забезпечувати організацію внутрішньогосподарського бухгалтерського контролю; робота з комп'ютером на рівні користувача, використовувати інформаційні технології для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вам цікаво яким чином формується, узагальнюється та використовується управлінська інформація з метою прийняття ефективних управлінських рішень, якщо вам корить стати обізнаним бухгалтером – управлінцем, тоді вам просто обов’язково варто йти на цей курс!

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях організації управлінської діяльності підприємства.

Зміст курсу, який вивчається з лютого по травень, присвячено вивченню складових управлінського обліку; поняттю управлінського обліку та його інструментарію; методологічним підходам до підвищення ролі управлінської інформації при організації управлінської діяльності на підприємстві.

Курс складається з однієї лекції щотижня та одного практичного заняття щотижня, супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та індивідуальними завданнями у вигляді рефератів. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні питання протягом обговорень в аудиторії та при виконання індивідуальних занять.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу електронною поштою, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з лютого по травень, формує у фахівців – бухгалтерів та менеджерів фундаментальні знання та професійні навички з формування, узагальнення та використання управлінської інформації з метою прийняття управлінських рішень.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньокваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Професійної підготовки	
Модулів – 2	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		III	
Загальна кількість годин – 150 годин		Семестр	
		6	
		Лекції	

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 3	Перший рівень вищої освіти: бакалавр	30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		30 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		90 год.	-
		Індивідуальні завдання: курсова робота – 30 год.	
		Вид контролю:	
Іспит			

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмі в – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Управлінський облік, як облік витрат діяльності.

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку.

Тема 2. Класифікація і поведінка витрат. **Тема 3.** Система обліку і калькулювання за повними витратами.

Тема 4. Система обліку і калькулювання за змінними витратами. **Тема 5.** Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Інструментарій управлінського обліку.

Тема 6. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами.

Тема 7. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.

Тема 8. Бюджетування і контроль. **Тема 9.** Облік і контроль за центрами відповідальності.

План лекцій, практичних і лабораторних занять

Тема лекцій

Тема лабораторних, практичних семінарських занять

Тиждень	Кількість годин		Тиждень/години	
1	2	Мета, зміст і організація	2	Мета, зміст і організація управлінського обліку
2	2	управлінського обліку Класифікація і поведінка витрат	2	Класифікація і поведінка витрат
3,4	4	Система обліку і калькулювання за повними витратами	4	Система обліку і калькулювання за повними витратами
5,6	4	Система обліку і калькулювання за змінними витратами	4	Система обліку і калькулювання за змінними витратами
7,8	4	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку (CVP - аналіз)	4	Аналіз взаємозв'язку витрат, діяльності та прибутку
Модульний контроль знань				
9,10	4	Система обліку і калькулювання за нормативними витратами	4	Система обліку і калькулювання за нормативними витратами
11,12	4	Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	4	Аналіз релевантності інформації прийняття управлінських рішень
13,14	4	Бюджетування і контроль	4	Бюджетування і контроль
15	2	Облік і контроль за центрами відповідальності	2	Облік і контроль за центрами відповідальності

Модульний контроль знань

Разом 30 годин

Разом 30 годин

Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Основна література

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. – Житомир: ПП «Рута», 2000.
2. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. «Бухгалтерський управлінський облік». – Житомир: ПП «Рута», 2000.
3. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. – К.: Лібра, 2003.
4. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посібник – К.: Знання – Прес, 2003.
5. Ластовецький В.О. Виробничо-комерційний облік і внутрішньогосподарська (управлінська) звітність за центрами витрат і відповідальності. – Чернівці: Місто, 2003.
6. Нападовська Л.В. Управлінський облік. – Дніпропетровськ: наука і освіта, 2000.
7. Нидлз Б., Андерсон Х., Колдуелл Д. Принципы бухгалтерского учета. – М.: Финансы и статистика, 1996.
8. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник. – К.:ЦУЛ, 2002.
9. Чернов В.А. Управленческий учёт и анализ коммерческой деятельности. – М.: Финансы и статистика, 2001.

Допоміжна література

1. Друри К. Введение в управленческий и производственный учёт. – М.: Аудит, 1994.
2. Друри К. Управленческий и производственный учт. – М.: ЮНИТИ, 2002.
3. Нидлз Б., Андерсон Х., Колдуэлл Д. Принципы бухгалтерского учёта. – М.: Финансы статистика, 1996.
4. Ткач В.И., Ткач М.В. Управленческий учёт: международный опыт. – М.: Финансы и статистика, 1994.
5. Хорнгрен Ч., Фостер Дж. Бухгалтерский учёт: управленческий аспект. – М.: Финансы и статистика, 1995.
6. Энтони Р., Рис Дж. Учёт: ситуации и примеры. – М.: Финансы и статистика, 1993.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>

2. <http://search.ligazakon.ua/>
3. <http://www.vobu.com.ua/>
4. <http://www.minfin.gov.ua/>
5. Бібліотека «Баланс». – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://balance.ua>

Правила оцінювання

Усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), оцінювання виконання індивідуальних завдань, підсумкове тестування, залік. При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentuvnz/polojennya12-2015.pdf>).

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за перший та другий залікові модулі відбувається за 100бальною шкалою, що наведено у таблиці, де максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль			
Поточний контроль	Модульний контроль (Тести)	Сума балів за модуль	
		М1	М2
до 60	до 40	до 100	до 100
Відвідування лекцій		15	15
Відвідування практичних занять		15	15
Ступінь залученості		10	10
Активність на практичних заняттях (усні відповіді, письмові роботи, індивідуальні завдання)		20	20
Підсумок		до 60	до 60

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування обліково-аналітичного забезпечення в економічній діяльності підприємства.

Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу з питань застосування обліково-аналітичного забезпечення. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (15 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2,6 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх під час іспиту.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>